

Till:
Miljö – och
energidepartementet

Er referens: M2015/698/Ee

Svensk Vindenergis synpunkter på regeringskansliets promemoria "Höjd ambitionsnivå i elcertifikatsystemet till 2020"

Sammanfattning

Svensk Vindenergi välkomnar regeringens önskemål om en ökad ambition inom ramen för elcertifikatsystemet till 2020, inte minst då det finns stora samhällsekonomiska och miljömässiga fördelar med att utöka satsningen på förnybar elproduktion i Sverige och Norge.

Svensk Vindenergi delar även i stort Energimyndighetens och regeringens konsekvensbedömningar av förslaget och anser att de planerade förstärkningarna av det interna stamnätet nu måste ges högsta prioritet för att inte riskera inlåst kraft i norra Sverige framöver. Vi ser ett akut behov av förstärkningsåtgärder då de planerade förstärkningsåtgärder ligger ca åtta år efter utbyggnaden av kraftproduktion p.g.a. underskattningar av vindkraftsutbyggnaden. Detta oavsett om ambitionshöjningen äger rum eller inte, eftersom ambitionshöjningen i sig troligtvis skulle ha en förhållandevis liten effekt på belastningen av snitt 2.

För att situationen med stora obalanser i certifikatsystemet ska undvikas i framtiden, föreslår Svensk Vindenergi att mer frekventa kontrollstation genomförs. Ett lämpligt intervall skulle kunna vara vart annat år. Därför vore det önskvärt att nästa kontrollstation tidigareläggs till år 2017.

Svensk Vindenergi anser slutligen att det är av högsta vikt att regeringen säkerställer att riksdagsbeslut om de tekniska justeringarna inte försenas oavsett diskussioner kring den föreslagna ambitionshöjningen.

Bakgrund

Elcertifikatsystemet har sedan införandet 2003 visat sig vara ett billigt och effektivt styrmedel att öka den förnybara elproduktionen. Systemet har för sitt ändamål fungerat tillfredsställande trots regeringsbyten, finanskris och regeringskris, även om marknadens funktionssätt har fungerat mindre bra med t.ex. stora obalanser/överskott.

Regeringen gav den 22 januari Energimyndigheten i uppdrag att utreda en ambitionshöjning av elcertifikatsystemet från tidigare 25 TWh till 30 TWh förnybar el från 2002 till 2020. I praktiken innebär det dock en ambitionshöjning om endast 2 TWh som ska finansieras av svenska elkonsumenter. Nuvarande kvoter ska nämligen enligt traktatet med Norge justeras, för att kompensera för de elcertifikatberättigade anläggningar som producerar ca 3 TWh mer än vad man trodde när kvoterna sattes.

Motivet är bland annat att Sverige har särskilt bra förutsättningar att bygga ut den förnybara energin och att den därför bör byggas ut ytterligare, men även att ambitionshöjningen bidrar till att öka takten i arbetet med att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen.

Konsekvenser av förslaget

Enligt Energimyndigheten och regeringen bedöms effekten, både för producenter inom elcertifikatsystemet och elkonsumenter, bli marginell eftersom ökningen i certifikatpris kompenseras av ett lägre elpris. Dessutom bedöms effekten för elhandlarna bli liten genom att den utökade efterfrågan införs från och med 2018 istället för 2016. Svensk Vindenergi delar denna bedömning.

Däremot har Energimyndigheten gjort bedömningen att det kan finnas en risk att en utökad kraftproduktion i norra Sverige skulle öka påfrestningen på det interna stamnätet och då i synnerhet det redan idag hårt ansträngda snitt 2. Svensk Vindenergi ser också att det kan finnas en sådan risk men anser att ambitionshöjningen i sig kommer ha blygsam effekt i förhållande till hur mycket mer vindkraft som förväntas ha byggts i Sverige fram till 2020 än vad Svenska Kraftnät tidigare har räknat med. Vi ser därför ett akut behov av förstärkningsåtgärder oavsett om ambitionshöjningen äger rum eller inte.

Tyvärr är de förstärkningsåtgärder som det planeras för redan försenade och riskerar att vara otillräckliga. Förklaringen är att nätplaneringen ligger ca 8 år efter utbyggnaden av kraftproduktion p.g.a. underskattningar av vindkraftsutbyggnaden i Svenska Kraftnäts tidigare nätplaner som i stor utsträckning har utgått ifrån Energimyndighetens prognoser. På grund av den långa tillståndsprocessen för stamnätskoncession skulle en ansökan om en ny stamnätledning från norr till söder troligtvis behövt lämnats in för några år sedan för att inte riskera stora mängder inlåst kraft bortåt 2020-2025 innan förstärkningsåtgärderna är på plats. Det är därför viktigt att Svenska Kraftnät ger förstärkning av snitt 2 högsta prioritet, samtidigt som Energimyndigheten eller Energimarknadsinspektionen utreder hur processen för stamnätskoncession kan snabbas upp avsevärt.

Stora fördelar med ökad satsning förnybar elproduktion

Svensk Vindenergi ser stora fördelar med förslaget om en utökad ambitionsnivå inom ramen för det svensk-norska elcertifikatsystemet:

För det första behövs ambitionshöjningen tillsammans med de tekniska justeringarna för att kortsiktigt behålla goda förutsättningar för utbyggnad av vindkraft och annan förnybar elproduktion. Om utbyggnadstakten i Sverige fram till 2020 ska kunna fortsätta i samma takt som de senaste fem åren, bedömer vi att det skulle behövas en höjning av ambitionsnivån på över 5 TWh (till 33 TWh). En ambitionshöjning på 2 TWh får dock anses rimlig utifrån det ursprungliga målet om 25 TWh och skulle ge ett önskvärt tillskott av förnybar elproduktion.

För det andra är en fortsatt utbyggnad av förnybar elproduktion i kombination med en fortsatt satsning på fler utlandsförbindelser, det samhällsekonomiskt mest lönsamma alternativet för Sverige. Teknikkonsultbolaget Sweco visade nyligen i en rapport att scenariot med mest förnybar elproduktion och flest utlandsförbindelser, ger ett årligt samhällsekonomiskt överskott på över en miljard kronor jämfört med referensscenariot. Den huvudsakliga förklaringen är att det ökade elutbudet pressar elpriset, vilket gynnar elkonsumenterna.

För det tredje visar studien från Sweco att mer förnybart i det nordiska elsystemet snabbast sänker koldioxidutsläppen både i Sverige och i våra grannländer. I scenariot med mest förnybar förväntas koldioxidutsläppen minska med omkring 5,6 miljoner ton per år. Det motsvarar en samhällsvinst på 10 miljarder kr per år enligt de senaste uppskattningarna kring koldioxidutsläppens långsiktiga kostnad för samhället.

Ambitionshöjningen ger även Sverige bättre förutsättningar att kunna sälja förnybarhetsvärden (statistisk) via de så kallade samarbetsmekanismerna till länder som inte kommer att uppnå sitt förnybarhetsmål till 2020. Likaså innebär det bättre förutsättningar för Sverige att (mot compensation) ta ett större klimatåtagande i EU:s nya gemensamma målsättning för förnybar energi till 2030.

Dessutom delar vi regeringens bedömning att en ökad ambitionsnivå bidrar till bättre förutsättningar för Sverige att nå både generationsmålet och miljökvalitetsmålen.

Den kommande propositionen

Enligt förslaget skulle även kvotkurvan justeras för faktiska avvikelser 2013 istället för prognostiserade avvikelser, vilket är en positiv åtgärd som minskar justeringsbehovet vid nästa kontrollstation. Regeringen skriver att det alltid är en stor osäkerhet när prognoser för längre tidsperioder ska göras och att det därför finns skäl att noggrant bevaka och följa upp utvecklingen. Just därför skulle vi välkomna ett förslag om en tidigareläggning av nästa kontrollstation till år 2017 istället för 2019 i den kommande propositionen om kontrollstationen. Att nuvarande överskott på över 12 TWh har kunnat uppstå på grund av tidigare felprognoser är idag den största svagheten med elcertifikatsystemet.

Vidare önskar vi att regeringen i den kommande propositionen beaktar de synpunkter och önskemål om ett svenskt stopdatum och ökad transparens som har framförts av flertalet remissinstanser - detta för att undanröja osäkerheten som många investerare har att det byggs mer än vad systemet tillåter.

Slutligen vill vi även framhålla vikten av att regeringen säkerställer att riksdagsbeslut om de tekniska justeringarna inte försenas till följd av eventuell politisk oenighet kring den föreslagna ambitionshöjningen. Detta då det sedan en längre tid tillbaka har funnits en stor osäkerhet på marknaden kring kontrollstationen, vilket både har fått effekter på elcertifikatpriset och även har bidragit till att många investerare väntar med sina investeringar. Ett försenat beslut om de tekniska justeringarna skulle skada investerarnas förtroende för systemet.

Stockholm 2015-02-27

Vänlig hälsning

Charlotte Unger
Vd
Tel 08-677 28 97

Mattias Wondollek
Elnät och marknad
Tel 08-677 28 98